

K 4/2019 vp

Eduskunnan kirjaston kertomus vuodelta 2018

Helsinki 2019

ISSN 0437-2328

Eduskunnalle

Eduskunnan kirjastosta annetun lain (717/2000) 3§:n mukaisesti Eduskunnan kirjaston hallitus antaa kunnioittavasti eduskunnalle oheisen kertomuksen Eduskunnan kirjaston hoidosta ja toiminnasta vuonna 2018. Kertomuksen on laatinut Eduskunnan kirjaston johtaja Antti Virrankoski.

Helsingissä maaliskuun 6 päivänä 2019

Eduskunnan kirjaston hallituksen puolesta:

Pauli Kiuru

Eduskunnan kirjaston hallituksen
puheenjohtaja

Antti Virrankoski
Eduskunnan kirjaston johtaja

Sisältö

1	Kirjaston hallitus	7
2	Eduskunnan kirjaston johtajan katsaus toimintaan	8
3	Palvelut	10
4	Kokoelmatyö	13
5	Toiminta Eduskunnan kirjaston asiantuntijuusalueilla	14
6	Eduskunnan arkisto	16
7	Tapahtuma- ja sidosryhmätoiminta	18
8	Henkilöstö	21
9	Kirjastopalvelun tilastollinen tarkastelu	21
	Liite 1. Luottamustoimet ja työryhmäjäsenedet 2018	
	Liite 2. Kunniamerkit ja muut tunnustukset kirjaston henkilökunnalle 2018	
	Liite 3. Julkaisut 2018	

1. Kirjaston hallitus

Kirjaston hallitus vuonna 2018

Kirjaston hallituksen kokoonpano

Jäsenet

Kiuru, Pauli, FM, MBA, kansanedustaja, hallituksen puheenjohtaja

Honkonen, Petri, FM, aineenopettaja, kansanedustaja, hallituksen varapuheenjohtaja

Kantola, Ilkka, TT, kansanedustaja

Maijala, Eeva-Maria, VT, agrologi, kansanedustaja

Savio, Sami, DI, ekonomi, kansanedustaja

Kajava, Eija, FM, informaatikko

Asiantuntijajäsenet

Aaltonen, Leena, FM, kulttuuriasianneuvos

Letto-Vanamo, Pia, OTT, professori

Ruostetsaari, Ilkka, YTT, professori

Varajäsenet

Multala, Sari, KTM, kansanedustaja

Viljanen, Eerikki, yrittäjä, kansanedustaja

Harakka, Timo, toimittaja, kansanedustaja

Pylväs, Juha, agronomi, yrittäjä, kansanedustaja

Lehto, Rami, mekaanikko, kansanedustaja

Rajala, Heikki, merkonomi, verkkopalveluneuvoja

Asiantuntijavarajäsenet

Palmén, Leena, OTK, tietoasiantuntija

Ervasti, Kaijus, OTT, tutkija

Grönlund, Kimmo, PD, professori

Kirjaston hallitus kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa: 7.2., 7.3., 16.5., 26.9., 7.11. ja 5.12.

2. Eduskunnan kirjaston johtajan katsaus toimintaan

Kertomusvuonna kirjasto oli aktiivisesti mukana kanslian strategian mukaisessa kanslian palveluiden kehittämistyössä ja käynnistämässä tieto- ja viestintäosaston vastuulla olevaa tietotukihanketta. Hankkeen tarkoitus on kartoittaa lainsäädäntötyön tiedontarpeita ja kehittää saadun käyttäjätiedon avulla palveluja, kuten eduskunnan elektronista kirjastoa ja kirjaston tietopalvelun tarjoamaa säädösvalmistelun tietotukipalvelua.

Kirjaston vuoden kohokohta oli veteraanikansanedustajien muistitietoarkiston nimeäminen vuoden arkistoteoksi pohjoismaisen arkistojen päivän yhteydessä. Tunnustuksen myöntää arkistopäivän työryhmä. Perusteluissa todettiin muistitietoarkiston olevan kansainvälisesti ainutlaatuinen, laaja, edustava ja näin arvokas lisä poliittisen historian ja politiikan tutkimukselle.

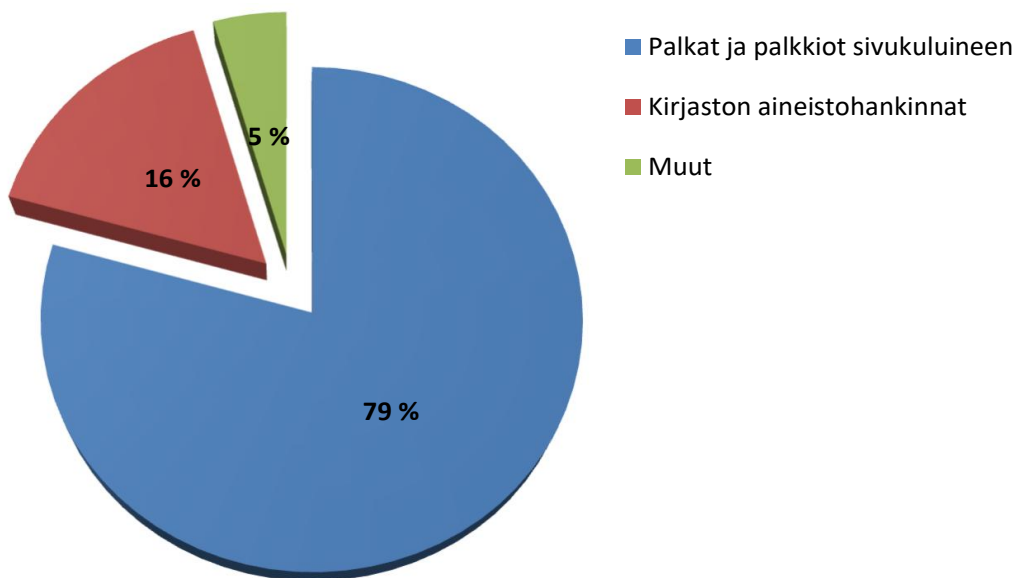
Tärkeitä tapahtumia olivat myös eduskunnan avoimen datan palvelun avaaminen kesäkuussa ja osallistuminen uuden kirjastojärjestelmän hankintaan ja kilpailutukseen osana korkeakoulu- ja erikoiskirjastojen Lumikko-konsortiota. Eduskunnan elektronisen kirjaston suunnittelu käynnistyi palvelua kehittämään valitun tietoasiantuntijan rekrytoinnilla.

Itsenäisyyden juhlavuoden jälkeen vuoden 1918 tapahtumat huomiottiin julkaisemalla Kamppailu hallitusmuodosta 1918–1919 -tietopaketti ja nostaa esille kyseisen vuoden valtiopäivätoimintaan liittyviä aineistoja.

Kirjaston kokoelma saa vuodesta toiseen kiitosta. Kirjaston pitkä historia oman alansa keskuskirjastona näkyy ja asettaa paljon odotuksia. Tutkimuskirjastona kirjasto on alallaan ainutlaatuinen. Poliitiikan tutkijoiden lisäksi myös toimittajat käyttävät kirjaston aineisto-, sisältö- ja asiantuntijapalveluita. Tämä edesauttaa laadukasta ja faktapohjaista poliittista keskustelua ja tuo esiin kirjaston vaikuttavuutta. Tästä hyvinä esimerkkeinä ovat tänäkin toimintavuonna kiitosta saaneet lakihankkeiden tietopaketit, kirjaston kaukopalvelu sekä eduskunnan keskusarkisto.

Kirjasto on edennyt vuosille 2017–2020 asetetun kirjaston palvelustrategian mukaisilla painopistealueilla hyvin. Avoimen ja luotettavan tiedon saavutettavuutta edistettiin avoimen datan hankkeella ja kehittämällä tietopalvelun prosesseja. Eduskuntatyötä tuettiin toimintavuonna käynnistetyllä päätöksenteon tietotukihankkeella ja elektronisen kirjaston suunnittelulla, minkä lisäksi kirjasto oli mukana kehittämässä uusille eduskuntalaisille suunnattua Eduskuntapassi-perehdyttämishjelmaa. Asiakas-, sidosryhmä- ja kansalaisyhteistyötä kehitettiin kirjastojärjestelmän hankintayhteistyön lisäksi edistämällä yhteistyötä Keskustakirjasto Oodin kanssa.

Tilinpäätös 2018

Palkat ja palkkiot sivukuluineen	2 276 087
Kirjaston aineistohankinnat	461 910
Muut	129 381
Tilinpäätös 2018	2 867 378

3. Palvelut

3.1. Lainausta, neuvonta ja kaukopalvelu

Kirjaston kävijämäärä oli toimintavuoden aikana 29 000, joka on keskimäärin 106 kävijää päivässä. Lainausten määrä oli edellisten vuosien tasolla eli kirjaston paikalliskäyttö on ennallaan. Uusien asiakkaiden ja kirjaston aktiivisten lainaajien määrässä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Kirjaston aukioloajat muuttuivat 1.9.2018 alkaen. Lauantain aukiolosta luovuttiin ja kirjasto on auki joka arkipäivä 9–18. Muutoksen tarkoituksena on siirtää aukiolotunteja niille viikonpäiville, jolloin palvelulle on enemmän käyttöä.

Kaukopalvelun kysyntä oli toimintavuonna 2010-luvun keskitasoa. Muihin kirjastoihin kohdistuvan kaukopalvelun tilausmäärät vaihtelevat paljon eduskunnan tiedontarpeiden mukaan. Jopa yksittäinen lakihanke voi aiheuttaa tiedontarpeen, joka kasvattaa kaukopalvelupyyntöjen määrää huomattavasti.

3.2. Tiedonhallinnan koulutus ja tietopalvelu

Tietopalvelu

Kirjaston tietopalvelun käyttäjiä ovat julkisen sektorin asiantuntijat, toimittajat, tutkijat, asianajotoimistot ja muut kansalaiset. Tiedontarpeet liittyvät eduskuntatyöhön mutta myös juridiikkaan sekä poliittiseen historiaan ja politiikan tutkimukseen.

Kirjaston ja arkiston tietopalvelu otti vuoden alusta käyttöön toimeksiantojen hallintajärjestelmän. Apajaksi ristitty järjestelmä helpottaa kysymysten käsittelemistä ja tilastointia. Merkittävä parannus on, että nyt toimeksiantojen ratkaisusta kertyy kirjastolle tietämystietokanta, jota voidaan hyödyntää tulevaisuudessa tietopalvelutoimeksiantoissa, muussa asiantuntijatyössä ja asiakaspalvelun kehittämisessä.

Toimeksiantojen määrä laski edelliseen vuoteen verrattuna noin 5 prosentilla. Apaja-järjestelmän käyttöönoton myötä tilastointitapa muuttui, joten vuoden 2018 tietopalvelun tilastot eivät ole verrannollisia edellisten vuosien lukuihin. Toimintavuoden aikana kirjattiin reilut 1 400 toimeksiantoa. Tänäkin vuonna niistä noin kaksi kolmasosaa oli suhteellisen helppoja ratkaista, mutta kolmannes oli vaativampia, toisinaan useamman tunnin asiantuntijatyötä vaativia tehtäviä.

Oma lukunsa ovat tietopalvelun erityistehtävät, joihin lukeutuvat valtioneuvoston tietopalvelun kanssa yhteistyönä tehtävä säädösvalmistelun tietotuki, Valtiontalouden tarkastusvirastolle tehtävät laajat tiedonhauet ja muut erityisasiantuntijuutta vaativat toimeksiannot kirjaston ydinasiakkailta. Kyseisiä toimeksiantoja tehdään usein tiimityönä ja ne saattavat edellyttää useita päiviä vaativaa tiedonhankintaa ja -prosessointia. Näiden erityistehtävien määrä ja vaatimustaso ovat jatkuvassa kasvussa. Se kertoo sekä erityisasiantuntijuutta vaativien palveluiden kysynnän että kirjastotyön vaikuttavuuden kasvusta.

Tietopaketit

Sisällöntuotanto on tärkeä osa tietoasiantuntijoiden työtä, ja erityisesti lakihankkeiden tietopaketit tunnetaan lainvalmistelijoiden, eduskunnan valiokuntien, aihealueen asiantuntijoiden ja aktiivisten kansalaisten keskuudessa. Vuoden aikana julkaistiin 18 uutta lakihankkeen tietopakettia. Valiokunnille järjestettiin mahdollisuus saada valikoidut tietopaketit näkyviin eduskunnan intranetissä valiokuntien omissa työtiloissa.

Edellä mainittujen lisäksi kirjasto tuottaa historiallisia ja yhteiskunnallisia tietopaketteja, joiden tehtävänä on koota esille eduskunnan rooli ja aiheeseen liittyvä aineisto yhteiskunnan tärkeissä käännekohtissa. Tietopaketien kehittäminen on kirjattu kirjaston palvelustrategiaan yhdeksi keskeiseksi kehittämiskohteeksi.

Kertomusvuonna julkaistiin mm. laaja Kampailu hallitusmuodosta 1918–1919 -tietopaketti.

Koulutus

Kertomusvuonna koulutuspalveluiden painopiste oli eduskunnan sisäisessä koulutuksessa, jota kirjasto toteutti yhteistyössä sisäisen tietopalvelun ja kanslian koulutuspalveluiden kanssa. Kehityskohteena oli mm. uusille eduskuntalaisille suunnattu Eduskuntapassi-koulutussarja.

Kaikille avoimia koulutuksia ja luentoja eduskunnan ulkopuolella järjestettiin hieman vähemmän kuin edellisinä vuosina. Jotain uutta kuitenkin kokeiltiin: Rovaniemen hovioikeuspiirille järjestettiin Skypen välityksellä räätälöity koulutus, jonka teemoina olivat valtiopäiväasioiden ja asiakirjojen hakupalvelut sekä EUR-Lex ja Curia -palvelut.

Koulutusten lisäksi kirjasto tarjoaa omiin aihealueisiinsa liittyvää tiedonhankinnan neuvontaa. Toimintavuonna kirjaston asiantuntijat ohjasivat 23 asiakkaan tiedonhankintaa ja edistivät näin pro gradu -työn tai muun tietointensiivisen työn etenemistä.

3.3. Verkkopalvelut

Verkkopalvelut ja verkkosisällöt

Kirjasto on ollut tiiviisti mukana eduskunnan julkisen ja sisäisen verkkopalvelun kehittämistyössä. Vuoden aikana osallistuttiin mobiilikäyttöä tukevien responsiivisten verkkosivujen käyttöönottoon. Uudistus toi mukanaan muutoksia verkkosivustojen rakenteeseen ja ulkoasuun.

Kirjastossa on vuoden aikana tuotettu videosarja asiakkaiden haastatteluja, jotka löytyvät uudesta Asiakkaat-osiosta kirjaston verkkosivulta. Myös koulutuksien videointikokeiluja tehtiin. Kirjastoalan videoita tuottavalta Kirjastokaistalta on saatu vuoden aikana ohjausta videointiin ja tutustuttu heidän toimintamalliinsa.

Sosiaalisen median hyödyntämistä kirjaston asiantuntemuksen ja palveluiden esille tuomisessa on jatkettu. Palveluissa pyritään jakamaan kirjaston keskeisiin aihealueisiin liittyviä sisältöjä, jotka taustoittavat ajankohtaista julkista keskustelua.

Uuteen kirjastojärjestelmään siirtymän valmistelu

Eduskunnan kirjasto on osallistunut uuden kirjastojärjestelmän hankintaan yhteistyössä 26 suomalaisen korkeakoulu- ja erikoiskirjaston kanssa (Lumikko-konsortio). Työ saatiin päätökseen vuoden 2018 aikana. Uudeksi kirjastojärjestelmäksi valittiin vuoden lopussa Ex Libriksen ALMA, joka edustaa nykyisen Voyager-kirjastojärjestelmän uudempaa järjestelmäversiota. Uusi kirjastojärjestelmä toimii pilvipalveluna. Tämä vähentää järjestelmän ylläpitotehtäviä ja helpottaa päivityksiä. Lisäksi järjestelmän etuna on, että siihen kuuluu e-aineistojen hallintajärjestelmä (ERM), jonka avulla e-kirjojen ja elektronisten lehtien käsittely tulee sujuvammaksi.

Avoimen datan palvelu

Kirjasto on johtanut eduskunnan avoimen datan palvelun kehittämistä. Avoimen datan palvelu avattiin käyttöön kesäkuussa 2018. Mahdollisuus hyödyntää eduskunnan dataa on herättänyt kiinnostusta niin tutkimus- kuin kaupallista käyttöä varten. Esimerkiksi datan hallintaan ja analysointiin keskittynyt yritys Invenco kehitti sovelluksen, jolla eduskunnan äänestystulokset voidaan esittää visuaalisesti.

4. Kokoelmatyö

Kertomusvuonna kokoelmapalvelussa alkoi uuden kirjastojärjestelmän hankintaan liittyvä valmistelu. Tulevan kirjastojärjestelmän vaatimusmäärittelyä tehtiin kuvailun ja metadatan osalta.

Painetun kirja-aineiston hankintamäärät pysyivät edellisvuoden tasolla. Painopiste on siirtynyt ostettuun aineistoon ilmaisen aineiston tarjonnan vähentyessä. Poistoja tehtiin niin kirjojen kuin kausijulkaisujen saralla.

Kirjaston Selma-tietokannassa olevien tietueiden määrä oli vuoden lopussa vajaat 327 000. Monografioiden ja kausijulkaisujen lisäksi kirjastotietokantaan luettelointiin 676 pääasiassa kotimaista oikeudellista aikakauslehti- ja monografia-artikkelia. Alkuperäisluettelointien prosentuaalinen osuus suhteessa muista tietokannoista poimituihin tietueisiin oli vajaat 62 %.

Elektronisten aikakausi- ja sanomalehtien määrä on kertomusvuonna ollut noin 3 700 nimekettä. Kirjaston Selma-tietokantaan luetteloitujen sähköisessä muodossa olevien kirjojen tai artikkelien määrä nousi 4 037: ään.

Eduskunnan käyttöön hankittiin virkamiesten ja valiokuntien käsikirjastoihin 249 nidettä sekä lukutiloihin ja yksiköihin 368 kotimaista ja 53 ulkomaista lehteä.

Käsikirjastoista palautunutta ja kansanedustajien työhuoneistaan poistamaa aineistoa liitettiin kirjaston kokoelmiin, lähetettiin Varastokirjastoon tai tarjottiin kirjaston asiakkaille poistettujen kirjojen ohessa. Sidottujen valtiopäiväasiakirjojen varastosta jaettiin niteitä eduskuntaan sekä kirjaston kanssa vaihtosuhteissa oleville kirjastoille. Yhteistyö kansainvälisten järjestöjen ja muiden yhteistyökumppanien kanssa kokoelmatyössä sujui kertomusvuonna edellisvuosien tapaan hyvin.

5. Toiminta Eduskunnan kirjaston asiantuntijuusalueilla

Eduskuntatieto

Eduskunnassa saatiin vuonna 2018 valmiiksi yksikamarisen eduskunnan valtiopäiväasiakirjojen digitointityö. Kaikki valtiopäiväasiakirjat suomeksi ja ruotsiksi vuodesta 1907 lähtien ovat nyt saatavilla sähköisinä. Tämä aineisto on ensiarvoisen tärkeä lisäys eduskuntatiedon aihealueelle. Sille on kysyntää ja sitä välitetään asiakkaille mm. tietopalvelussa.

Kirjastosta osallistutaan eduskunnan keskuskanslian viikoittaiseen palaveriin, jossa käydään läpi tulevan täysistuntoviikon asiasisällöt. Näin saadaan ajantasaista tietoa käsittelyssä olevista asioista mm. kirjaston lakihankkeiden tietopakettien ja muiden sisältöjen päivittämistä varten.

Kirjasto on profiloitunut valtiopäiväasioiden ja -asiakirjojen hakutoimintojen kouluttajaksi ja käytön opastajaksi. Henkilökunnan kokemukset ja tiedot asiakkaiden tarpeista ovat olleet arvokkaita hakupalvelujen kehittämistyössä. Kirjaston tietopalvelulle osoitetuista tiedonhakupyynnöistä suuri osa koskee eduskuntatietoa.

Kahden vuoden välein toistuva Nuorten parlamentin istuntopäivä järjestettiin 23.3.2018. Päivä oli ikimuistoinen osallistujille ja tärkeä onnistuminen myös järjestäjille. Istuntopäivän järjestelyt sekä Nuorten parlamentti -toiminnan kehittäminen, suunnittelu ja toteuttaminen tehdään yhdessä Kehittämiskeskus Opinkirjon kanssa.

Nuorten parlamentin oppilasedustajia kansanedustaja Pekka Haaviston juttusilla.

Oikeudellinen tieto

Kotimainen oikeuskirjallisuus on kirjaston käytetyintä aineistoa. Vuoden 2018 lainatuimmista ja varatuimmista kirjoista 75 % koostui kotimaisista oikeudellisista teoksista. Kotimaiset oikeudelliset verkkopalvelut ovat tärkeitä erityisesti eduskunnan sisäisille asiakkaille. Syksyllä 2018 eduskunta-asiakkaille järjestettiin kaksi oikeudellisten verkkopalvelujen koulutustilaisuutta.

Kirjasto hankkii kokoelmiinsa myös ulkomaista oikeuskirjallisuutta ja tukee asiakkaitaan ulkomaisen oikeudellisen tiedon haussa. Kertomusvuonna julkaistiin tiedonlähdeopas Ruotsin oikeudellisista tiedonlähteistä ja Saksan liittotasavaltaa koskeva tiedonlähdeopas uudistettiin. Muut kirjaston verkkosivuilla olevat ulkomaiset oikeudelliset tiedonlähdeoppaat päivitettiin.

Oikeudellisten lakihankkeiden tietopakettien eli LATI-palvelun ylläpitoa jatkettiin. Uusina tietopaketteina julkaistiin muun muassa kansallinen turvallisuus maa- ja kiinteistökaupoissa, genomilaki ja pikaluottolainsäädännön kehittäminen.

Kirjaston tietopalvelukysymyksistä kolmannes liittyi oikeudellisiin aiheisiin. Vakiintunut yhteistyö ministeriöiden tietopalvelusta vastaavan valtioneuvoston hallintoyksikön tietotukiyksikön (VNK tietotuki) kanssa jatkui kertomusvuonna. VNK tietotuella tehtiin lainvalmistelun tueksi laajoja tiedonhakuja, erityisesti oikeusvertailevista aiheista.

Yhteiskuntatieto

Yhteiskunnallisen aineiston hankintaa ohjaavana periaatteena on luoda mahdollisimman monipuolinen kokoelma, joka sisältää erilaisia näkökulmia ja tulkintoja yhteiskunnallisista aiheista. Vuoden 2008 finanssikriisin syyt ja seuraukset, terrorismin historia ja torjunta, hyvinvointivaltion haasteet ja mahdollisuudet, muuttoliikkeen hallinta ja ongelmat ovat esimerkkejä aiheista, joista hankittiin kuluneen vuoden aikana paljon kirjoja ja muita julkaisuja.

Eduskunnan kirjastolla on vuodesta 1974 asti ollut oikeus saada ja ottaa vastaan EU:n julkaisu- ja dokumentointia. Vuonna 2018 kirjoitettiin uusi sopimus ja Eduskunnan kirjasto sai EDC (European Documentation Centre) tallekirjastostatuksen. Sopimuksen mukaan kirjasto edistää Euroopan yhdentymiseen liittyvää opetusta ja tutkimusta, tuo saataville tietoa EU:sta ja sen politiikoista sekä parantaa kansalaisten kykyä käydä keskustelua eurooppalaisesta politiikasta. Statusmuutokseen liittyen EU kutsui kirjaston EU-tietoasiantuntijan koulutukseen EU:n julkaisukeskukseen.

YK:n ihmisoikeuksien julistuksen hyväksymisestä tuli 10.12.2018 kuluneeksi 70 vuotta. Maailman käännettyin asiakirja — YK:n Ihmisoikeusjulistus— sekä aiheeseen liittyvää aineistoa koottiin asiakkaiden nähtäväksi kirjaston asiakaspalveluun.

6. Eduskunnan arkisto

Tarve arkistoaineistosta otetuille asiakirjakopioille on hiipumassa ja korvautuu sähköisesti toimitettuina asiakirjoina. Niitä lähetettiin asiakkaille 442 kappaletta, joissa kaikkiaan 17 799 sivua. Asiakirjalainojen määrä oli 352. Määrä on edellisten vuosien tasolla.

Vuoden aikana kuvautettiin mikrofilmille 49 726 sivua valiokunta-asiakirjoja ja kansliatoimikunnan pöytäkirjoja.

Arkisto on ollut tiiviisti mukana valtiopäiväasioiden asiankäsittelyjärjestelmän päivityshankkeessa määrittelemässä järjestelmän toiminnallisuuksia ja testaamassa toimituserien toimintaa.

Kirjaamo

Vuonna 2018 diaariin avattiin uusia asioita 972 kappaletta ja välitoimenpidekirjauksia tehtiin 4 421. Toimenpiteitä diaariin merkittiin keskimäärin 25 kappaletta jokaisena työpäivänä. Vuoden kiireisin päivä oli 31.12.2018, jolloin tehtiin yhteensä 108 kirjausta. Kolmen viranhauun hakuaika päättyi kyseisenä päivänä ja diaariin kirjattiin päivän aikana 92 hakemusta.

Kuva-arkisto

Kuvalainojen määrä vuonna 2018 oli 5 772 kappaletta. Lainojen määrä on laskussa, koska osa arkiston kuvista on käytettävissä eduskunnan verkkosivuilla (edustajien kasvokuvat), Flickr-palvelussa ja kuvapalvelussa. Lainojen määrän laskuun vaikutti myös se, että vuonna 2017 oli paljon kuvalainoja Suomi 100 -teeman ympäriltä.

Kuvalatauksista on saatavilla tilastoja vain kuvapalvelusta. Flickr-palvelussa julkaistut kuvat kansanedustajista ja eduskunnan ajankohtaisista tapahtumista keräävät suuren määrän ”klikkauksia”.

Kuva-arkisto etsii kuvia myös muista kuvapalveluista ja kokoelmista eduskunnan julkaisuihin. Kertomusvuonna kuvia hankittiin vuoden 2019 alussa julkaistavaan ”Suomen valtiopolitiikan pitkä kaari” -verkkoteokseen.

Veteraanikansanedustajien muistitietoarkisto

Vuoden kohokohta oli veteraanikansanedustajien muistitietoarkiston valitseminen vuoden 2018 arkistoteoksi. Valinta juhlisti hienosti veteraanikansanedustajien muistitietoarkiston kolmikymmenvuotista työtä. Muistitietoahaastattelu on tehty 430 entisestä kansanedustajasta.

Valinnan tekee pohjoismaisen arkistojen päivän järjestelytoimikunta. Valinta on tehty vuodesta 2004 alkaen. Huomionosoitus nostaa esille arkistojen kannalta tärkeitä tekoja sekä rohkaisee ja palkitsee aktiivisuudesta, hyvistä ideoista ja konkreettisesta arkistotyöstä.

Veteraanikansanedustajien muistitietoarkisto teki kertomusvuonna 16 veteraanikansanedustaja-haastattelua. Haastattelujen keskiarvopituus oli 6 tuntia ja 54 minuuttia ja sisältö 214 tekstisivua. Tutkijoiden käyttöön on saatu purettua 424 haastattelua. Kertomusvuonna haastatteluja hyödynsi tieteelliseen käyttöön 22 tutkijaa.

Kertomusvuonna järjestettiin kilpailutus muistitietoarkistoon haastatteluja tekevästä yrityksistä. Kilpailutuksen voitti helsinkiläinen historia-alan yritys Spiritus Historiae, jonka kanssa solmittiin kahden vuoden sopimus haastattelujen tekemisestä.

Kertomusvuonna tutkija Joni Krekola haastatteli eduskunnan entisen pääsihteerin Seppo Tiitisen.

Kirjasto tekee tiivistä yhteistyötä Tampereen yliopiston Voices of Democracy -hankkeen kanssa. Kirjasto on antanut projektin käyttöön koko muistitietoarkiston aineiston ja saa sen myötä käyttöönsä hankkeen tuottamat tietojärjestelmäratkaisut. Muistitietoarkiston aineiston lisäksi tutkijoiden käytössä ovat eduskunnan täysistuntokeskustelut vuosilta 1999—2015. Kertomusvuosi oli projektin ensimmäinen kokonainen toimintavuosi ja kirjaston tutkija oli mukana kahdessa tutkimusseminaarissa Tampereella.

7. Tapahtuma- ja sidosryhmätoiminta

Monet eduskunnan tapahtumista, kuten esimerkiksi näyttelyt ja yleisöluennot, pidetään kirjaston tiloissa. Samaten kirjasto on mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa eduskunnan osallistumista messuille ja muihin asiakastapahtumiin. Tätä toimintaa ideoimaan ja koordinoimaan perustettiin kertomusvuonna eduskuntatiedotuksen ja kirjaston virkamiehistä koostuva kansalaispalvelutiimi.

Vuonna 2018 asiakas- ja sidosryhmätoiminta oli vähäisempää kuin edellisenä vuonna, jolloin kirjastossa toteutettiin eduskunnan Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlaohjelmaa. Kirjastossa järjestettiin kuitenkin neljä näyttelyä, osallistuttiin Helsingin yliopiston avajaiskarnevaaliin ja järjestettiin Digi-ilta yhdessä Faktabaarin kanssa teemalla ”disinformaatio, vaaleihin vaikuttaminen ja faktantarkastus”.

Näyttelyt

22.1.–3.2. *Loistavat sielut - ihmiskunnan mestareita* -taidenäyttely oli omistettu vuoden 2018 Vainojen uhrien muistopäivälle. Näytteilleasettaja **Inna Rogatchi** on kansainvälisesti tunnettu kirjailija, historioitsija, elokuvantekijä ja taiteilija.

6.–17.2. **Johanna Kareen Lotat**-valokuvanäyttely sodissamme palvelleista lotista. Kuvien yhteydessä oli lottien kertomuksia elämästään. Näyttelyn suojelijana toimi tasavallan presidentin puoliso, rouva Jenni Haukio.

3.–14.4. *Suomalaisnaiset YK:ssa kautta aikojen* -näyttely kuvasi suomalaisnaisten määrätietoista työtä YK:ssa naisen oikeuksien edistämiseksi. Esillä oli arkistokuvia 70 vuoden ajalta, näytteilleasettajana oli **Suomen YK-liitto**.

28.2.–24.3. *UM 100 vuotta* -julistenäyttely kuvasi kuinka ulkoministeriön tehtävät ovat muuttuneet itsenäistymisen ajasta tähän päivään, näytteilleasettajana oli **ulkoministeriö**.

Näyttelyn avajaisissa ulkoministeri Timo Soini, suurlähettiläs Petri Salo, puhemies Paula Risikko.

Kirjastovierailut ja kansainvälinen toiminta

Kirjaston ja arkiston tiloihin ja palveluihin kävi vuoden aikana tutustumassa 465 henkilöä. Kaukaisimmat vieraat saapuivat Tšekistä, Nepalista ja Korean tasavallasta.

Kirjaston henkilökunta osallistui seuraaviin kansainvälisiin tapahtumiin: Pohjoismaiset arkistopäivät, Pohjoismaisten parlamenttikirjastojen ylikirjastonhoitajien vuosikokous ja the 11th Nordic Law Libraries Conference.

Kirjaston perinteisiä glögejä vietettiin 11.12.

Keskustakirjasto OODI avasi ovensa 5.12. Kirjaston johtaja Antti Virrankoski kutsui kansanedustajat valtiosaliin vilkuttamaan uudelle naapurille.

8. Henkilöstö

Kertomusvuoden lopussa kirjastossa työskenteli 35 henkilöä vakituisessa virassa. Kirjaston johtajana aloitti 1.1.2018 FM Antti Virrankoski. Arkistoamanuenssin virkaan nimitettiin 1.9. FM Terttu Mämmelä. Valokuvaajan virka siirtyi kirjastosta eduskuntatiedotukseen vuoden alussa.

Vuoden aikana kirjastossa työskenteli viisi korkeakouluharjoittelijaa kokoelma-, tietopalvelu-, arkisto- ja asiakaspalvelutehtävissä. Lisäksi kirjastotyöhön tutustui aiempien vuosien tapaan TET-koululaisia.

Henkilökunnan virkistyspäivää vietettiin 18.5. tutustuen opastetulla kiertoajelulla Tuusulanjärven kulttuurimaisemiin ja nähtävyyksiin. Syksyllä käytiin iltapäiväkävelyllä Lapinlahden sairaalan alueella, kuultiin sairaalan toiminnasta ja tilojen nykyisestä käytöstä. Yhdistävänä tekijänä tutustumiskohteisiin oli kansalliskirjailija Aleksis Kivi.

Kirjaston kehityspäivä pidettiin elokuun lopussa Hanasaaren kulttuurikeskuksessa. Päivän aiheina olivat palvelukehitys, eduskunnan elektroninen kirjasto sekä asiakasviestintä ja -markkinointi. Aiheita työstettiin ryhmitöiden muodossa. Päivään sisältyi myös ulkopuolisen palvelutuottajan järjestämä älyllinen joukkuekisa.

Kirjaston henkilökunta kouluttautui vuoden aikana ahkerasti eduskunnan kanslian koulutuspalveluiden sekä HAUSin järjestämällä kursseilla, jotka kehittivät mm. medialukutaitoa, tilastojen tulkitusta, palvelumuotoilua, someviestintää ja kielitaitoa. Kirjaston johtaja osallistui HAUSin valtionhallinnolle suunnattuun Tulevaisuuden johtajat -koulutusohjelmaan.

9. Kirjaston palvelujen tilastollinen tarkastelu

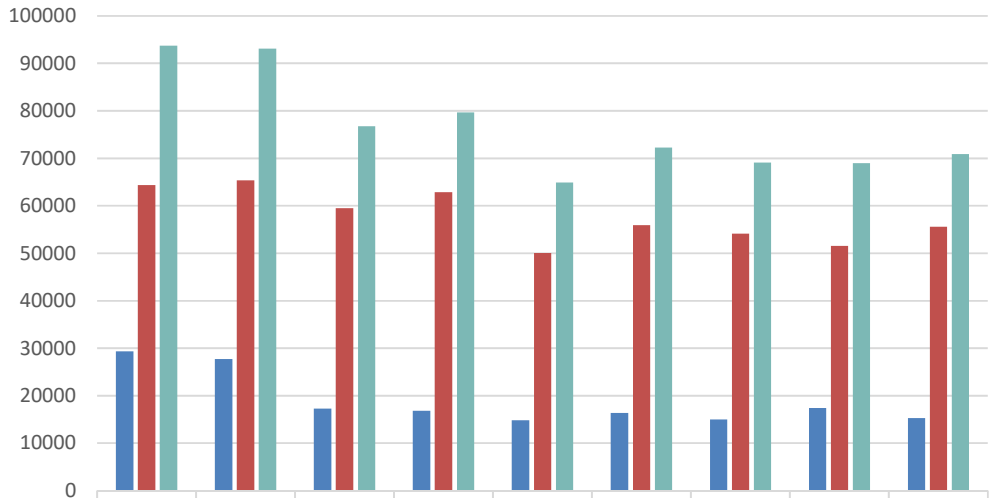
Kirjaston mitattavissa olevat käyttömäärät ovat osapuilleen edellisten vuosien tasolla. Tilastoinnissa on tehty muutoksia, joiden tarkoitus on ollut sekä yksinkertaistaa ja automatisoida tilastointia että kehittää tilastointia nykypäivän tiedonkäytöstä kertovampaan ja laadullisempaan suuntaan.

Sekä kirjallainojen että kävijöiden määrä on viime vuosikymmeninä muuttunut paljon ja eittämättä nämä yleisimmin käytetyt kirjaston tunnusluvut ovat huomattavasti huippuvuosia alempana. Toiminnan ja tilastointitapojen muutoksessa vertailu menneisiin vuosiin on koko ajan haastavampaa.

Tieto- ja itsepalveluyhteiskunnassa tiedon ja aineiston äärelle pääsee nykyään helposti, jolloin kirjastoon tullaan hakemaan yhä enemmän asiantuntijuutta ja neuvontaa ongelmatilanteisiin. Kirjastossa siis käydään takavuosia vähemmän mutta toimeksiannot ovat entistä haastavampia.

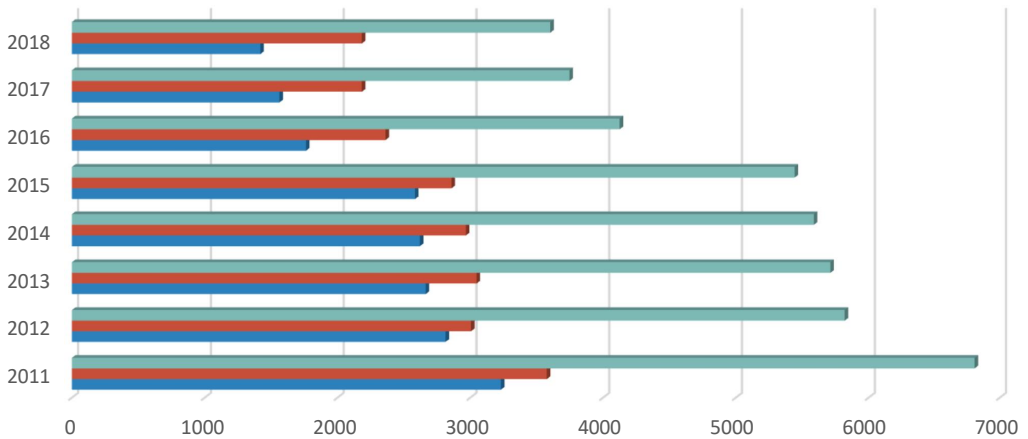
asiakaskäynnit	29 000
asiakaskäynnit/päivä	106
lainaus	70 733
lainaus palvelutiskiltä	15 316
kotilainat	12 366
lukusalilainat	715
kaukolainat	2 235
lainan uusinta	55 581
uusinta palvelutiskiltä	10 197
tietopalvelun toimeksiannot	1 409
tiedonhaut	3 500
tiedonhaun koulutus, osallistujat	400
kirjaston yleisesittelyt, osallistujat	463
aukiolotunnit /viikko	45
aukiolotunnit /vuosi	273

Lainat ja lainojen uusinnat

Lainat	29373	27732	17306	16821	14859	16352	14990	17415	15316
Lainojen uusinnat	64342	65361	59478	62873	50054	55943	54115	51585	55581
Yhteensä	93715	93093	76784	79694	64913	72295	69105	69000	70897

Painetun kokoelman kartunta

Yhteensä	6808	5820	5712	5588	5443	4125	3747	3603
Ostetut	3577	3006	3048	2967	2859	2362	2184	2184
Ilmaiset	3231	2814	2664	2621	2584	1763	1563	1419

Liite 1. Luottamustoimet ja työryhmät ym. jäsenyydet

Luottamustoimi/työryhmä ym. jäsenyydet eduskunnassa

Henkilö

Eduskunnan avoimen datan hanke: projektiryhmä	Karhula (projektipäällikkö)
Eduskunnan tietoyhteiskuntaryhmä	Karhula
Eduskuntasanaston ylläpitötyöryhmä	Hakala (pj.)
Eduskuntatutkimuksen keskuksen johtoryhmä	Krekola (varajäsen)
Eduskunnan ammattiosaston EMO:n hallitus	Kurtti, Kämäri (varajäseniä)
Eduskunnan virkamiesyhdistyksen EVY:n hallitus	Turja
Eduskunnan virkamiesyhdistyksen EVY:n tiedottaja	Peuhkurinen
Eduskunnan työsuojelutoimikunta	Turja
Eduskunnan kirjaston hallitus	Kajava, Rajala (varajäsen)
Nuorten parlamentin työryhmä	Hakala (pj.), Krekola

Luottamustoimi/työryhmä ym. jäsenyydet kirjasto- ja arkistoalan valtakunnallisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä

Helsingin yliopiston keskustakampuksen kirjastoneuvottelukunta	Krekola
Kirjastokaistan toimitus	Karhula
Suomen tieteellinen kirjastoseura, Aineiston saatavuus –työryhmä	Kajava
Uuden kirjastojärjestelmän hankinnan projektiryhmä	Karhula
Tieteellisten kirjastojen palvelupäällikköiden verkosto	Virrankoski
Voyager-työryhmä (Kumea)	Uurasjärvi
Yhteiskunnallisen arkistosäätiön hallitus	Krekola
Yhteiskunnallisen tiedon kirjastoverkosto	Korkeila
Yleisen suomalaisen asiasanaston ylläpitötyöryhmä	Peuhkurinen

Liite 2. Kunniamerkit ja muut tunnustukset kirjaston henkilökunnalle 2018

Schauman-mitalit

Kirjaston hallitus luovuttaa Schauman-mitalit kirjaston henkilökunnalle 15 vuoden palveluksesta. Vuonna 2018 mitalit saivat Satu Saarikivi ja Jaana Uurasjärvi.

Kunniamerkit

Suomen Valkoisen Ruusun ritarimerkki (SVR R) Erika Bergström

Suomen Valkoisen Ruusun ansioristi (SVR Ar) Sari Koski

Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitali kultaristein (SVR M I kr) Arja Bellinger ja Tarja Venesvirta

Eduskuntamitali

Eduskuntamitalin 15 vuoden eduskuntapalvelusta sai Minna-Maria Koskinen.

Liite 3. Julkaisut 2018

[Eduskunnan kirjaston kertomus vuodelta 2017](#). Helsinki 2018, 36 s.

[Riksdagsbibliotekets berättelse för 2017](#). Helsingfors 2018, 36 s.

Ekholm, Kai & Karhula, Päivikki, Suomalaisen sensuurin vaiheet Kalevalasta verkko-aikaan. Teoksessa Näin, kirjoitin: kirjastoista, sananvapaudesta, kulttuurista. Toim. Harri Ahonen. Sananvapaus ja sensuuri verkko-aikana -hankkeen loppuraportti. Helsinki, Kansalliskirjasto, 2018, s. 140–159. Alun perin vuonna 2012 julkaistu artikkeli julkaistiin uudelleen vuonna 2018.

Ekholm, Kai & Karhula, Päivikki, Unessakävelyllä valvontayhteiskuntaan? Kymmenen trendiä, jotka meidän on tunnettava. Teoksessa Näin, kirjoitin: kirjastoista, sananvapaudesta, kulttuurista. Toim. Harri Ahonen. Sananvapaus ja sensuuri verkko-aikana -hankkeen loppuraportti. Helsinki, Kansalliskirjasto, 2018, s. 160–163.

Alun perin vuonna 2012 julkaistu artikkeli julkaistiin uudelleen vuonna 2018.

[Finnish Law on the Internet by Sami Sarvilinna](#). Update by Erika Bergström. November/December 2018. Päivittyvä verkkoaineisto.

[Kansanedustajien lukusaliin ja F-talon sanomalehtisaliin tilatut koti- ja ulkomaiset lehdet](#)

Tiedot julkaisuista Eduskunnan kirjaston intranetissä.

Luettelo kirjastoon vuonna 2018 tulevista aikakaus- ja sanomalehdistä = Förteckning över bibliotekets tidskrifter och tidningar år 2018. Helsinki, 2018. 15 s.

Parlamenttikirjasto – Eduskunnan kirjaston blogi (perustettu 24.7.2007)

Selma-kokoelmätietokannan uutuuDET RSS-syötteinä aiheittain

<https://www.eduskunta.fi/FI/tietoeduskunnasta/kirjasto/Sivut/rss.aspx>

Selma-kokoelmätietokannan uutuuDET RSS-syötteinä kahden viikon ajalta <https://selma.linneanet.fi/rss/kaikki.xml>

Suosittelomme: tietokirjoja. Vastaava toimittaja: Päivi Erkkilä. Tiedot valikoiduista julkaisuista ja artikkeleista Eduskunnan kirjaston intranetissä.

Tammikuuussa 2019 tätä kertomusta kirjoitettaessa Puhemiehenaukio peittyi runsaaseen lumeen. Heikki Rajala vangitsi kuvaan tämän lämpöä etsineen pupujussin.

Kertomuksen kuvat: Hanne Salonen, Heikki Rajala
Kertomuksen toimitus ja taitto: Arja Bellinger